

© 2011, Hans Schmid Privatstiftung, Viena, pentru *Aufzeichnungen aus einem Irrenhaus (Însemnări dintr-o casă de nebuni)* de Christine Lavant

© 2004, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, pentru *Die Erzählung der Magd Zerline (Povestirea cameristei Zerline)* de Hermann Broch

© 2007, Thomas Sessler Verlag, Viena, pentru *Mexiko (Mexico sau Hai să spălăm putina)* de Katherine Aigner

© 2007, Thomas Sessler Verlag, Viena, pentru *Ohio, wieso (Cum așa Ohio?)* de Gabriel Barryli

© 2006, Thomas Sessler Verlag, Viena, pentru *Haut und Himmel (Piele și cer)* de Dimitré Dinev

© 2011, Institutul European Iași pentru prezenta ediție în limba română

www.euroinst.ro

INSTITUTUL EUROPEAN

Iași, str. Grigore Ghica Vodă nr. 13, 700469, O.P. 1, C.P. 161

euroedit@hotmail.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Cinci povești de dragoste din Austria / Christine Lavant,

Hermann Broch, Catherine Aigner, ... ; trad.: Dan

Stoica. - Iași : Institutul European, 2011

Cuprinde: Însemnări dintr-o casă / Christine Lavant ;

Povestirea cameristei Zerline / Hermann Broch ;

Mexico / Catherine Aigner ; Piele și cer / Dimitrie

Dinev ; Cum așa Ohio? / Gabriel Barryli.

ISBN 978-973-611-617-9

- I. Lavant, Christine
- II. Broch, Hermann
- III. Aigner, Catherine
- IV. Dinev, Dimitre
- V. Barryli, Gabriel
- VI. Stoica, Dan (trad.)

82-2=135.1

Reproducerea (parțială sau totală) a prezentei cărți, fără acordul Editurii, constituie infracțiune și se pedepsește în conformitate cu Legea nr. 8/1996.

Printed in ROMANIA

CINCI POVEȘTI DE DRAGOSTE DIN AUSTRIA

Traducere de Dan STOICA

INSTITUTUL EUROPEAN

2011

© 2011, Hans Schönlé Poeschlverlag, Viena, pentru *Însemnări dintr-o casă de nebuni* de Gabriel Lavanj

© 2004, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, pentru *Die Erzählung der Mägde Zerline* (Povestea cameristei Zerline) de Hermann Broch

© 2001, Thomas Sessler Verlag, Viena, pentru *Mexico* (Mexic sau Hai să spălăm puțină) de Katherine Aigner

© 2007, Thomas Sessler Verlag, Viena, pentru *Ohio, wie du bist* (Cum așa, Ohio?) de Gabriel Barylli

© 2006, Thomas Sessler Verlag, Viena, pentru *Hier und Heute* (Aici și azi) de Dierck Dimeo

© 2011, Institutul European, București, pentru *Însemnări dintr-o casă de nebuni*

**CINCI POVEȘTI DE
DRAGOSTE DIN AUSTRIA**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Cinci povești de dragoste din Austria / Gabriel Lavanj ;

Hermann Broch, Katherine Aigner, Peter G. ... / Edit. Libris

Stoica. - Iaji. - Institutul European, 2011

Curținde. - Însemnări dintr-o casă de nebuni / Gabriel Lavanj ;

Povestirea cameristei Zerline / Hermann Broch ;

Mexico / Katherine Aigner ; Peter G. ... / Edit. Libris

Dimeo ; Cum așa, Ohio? / Gabriel Barylli

ISBN 978-4-7-911-817-4

I. Lavanj, Gabriel

II. Broch, Hermann

III. Aigner, Katherine

IV. Dimeo, Dierck

V. Barylli, Gabriel

VI. Stoica, Dan (trad.)

83-2+135-1

Reproducerea (parțială sau totală) a conținutului cărții, fără acordul
Editurii, constituie infracțiune și se pedesește în conformitate cu
Legea nr. 8/1996.

INSTITUTUL EUROPEAN

Printed in ROMANIA

2011

AZURE

Cuprins

Autorii / 7

1. Însemnări dintr-o casă de nebuni / 9
2. Povestirea cameristei Zerline / 73
3. Mexic sau Hai să spălăm puțină / 105
4. Cum așa, Ohio ?! / 137
5. Piele și cer / 207

CINCI POVEȘTI DE DRAGOSTE DIN AUSTRIA

Respect pentru oameni și cărți

Dimitre Dinev. Născut la Plovdiv în 1968, emigrat în Austria în 1989. Autor austriac de origine bulgară, reușește să înscrie cruzimea, absurdul, violența și sadismul în registrul firescului, al cotidianului care ne privește pe toți și din care tragicul n-a dezertat niciodată. Autor de proză (*O lumină deasupra capului*) și teatru, Dimitre Dinev a primit pentru *Piele și cer* premiul Askeer (echivalentul bulgăresc al premiului UNITER). Este cunoscut pe plan european, mai ales ca autor de proză. La Viena trei din piesele sale sunt jucate cu mare succes.

Însemnări dintr-o casă de nebuni

de Christine Lavant

Sunt din salonul Doi. Acesta este un spațiu pentru cei puși sub observație, pentru cei „cu forme ușoare”, și de fapt cineva ajunge aici numai după ce are în spate o ședere în salonul Trei. Eu nu am în spatele meu Treiul, și cele mai multe îmi iau asta în nume de rău. Ieri am auzit-o pe Regină spunându-i Renatei: „A mărșăluit aici cu sticle pe ochi și o geantă diplomat, s-o ia naiba! Ce caută aici la noi? Probabil să ne spioneze, ce altceva?!”... Renate i-a spus pe loc: „Iar începeți cu asta?”. Dar seara a venit la mine și mi-a cerut clama de păr înapoi, chipurile pentru că ar avea nevoie de ea. Păcat! Nu de clama de păr, ci de Renate, mă gândisem că am putea să legăm un soi de prietenie. Am simpatizat-o din prima clipă, avea ochi blânzi, triști și surâsul distrat, arătând un pic de durere, dar care nu mă speria nici pe departe așa de tare cum o făceau râsetele celorlalte. Că tot veni vorba, te obișnuiești incredibil de repede cu fețele și vorbăria celor de aici. „Ah, nu vă uitați la asta, așa ceva nu-i pentru dumneavoastră!”, mi-a spus Nusserl atunci când slăbănoaga aia mare – cred că o cheama Baumerl – a căzut la podea. Și, ca să nu par încăpățânată, a trebuit să-i urmez sfatul, deși tare aș fi vrut să observ totul cât mai amănunțit. Așa, m-au împins în spălător, unde, dintr-un simț al datoriei, am izbucnit în hohote de plâns. Dar nu din cauza urletelor, pe care, de acolo, le auzeam cu și mai mare neplăcere, ci pentru că nu poți să stai pe marginea căzii mult timp fără să faci ceva. Aș fi putut la fel de bine să

cânt, să fluier sau să lovesc cu papucii primiți în ospiciu de perete, dar m-am decis în cele din urmă pentru plâns. Am resimțit ca pe ceva ușor penibil faptul că hohotele au ajuns exagerat de puternice, dar nu puteam să fac nimic. Sigur că surorile au încercat să mă aline și m-au întrebat câte-n lună și-n stele. Dar toate or să treacă, în opt zile n-o să-i mai pese nimănui de asta, dacă plâng sau mă lovesc cu capul de pereți. Poate chiar Renate o să vină la mine și o să-mi zâmbească în felul ei spălăcit. Cred că îi e teamă de Regină. Asta nu mă poate vedea în față, la fel și Baumerl. În felul ăsta am fost respinsă de la bun început de vârfurile cele mai bine situate ale ambelor clase.

Știu că pot schimba asta cât ai bate din palme, nu aveam nevoie decât să îmi dau drumul odată, în timpul mesei, la greață sau să lovesc cu blidul de metal în pereți, dar pentru mine mai contează încă mult ca surorile să mi se adreseze cu „dumneavoastra” sau cu „domnișoară” și ca medicii, atunci când ajung la mine, să-și îndulcească surâsul lor profesional din timpul vizitei într-unul ceva mai uman. Atâta vreme cât cei de aici mă privesc ca pe un oaspete temporar și eu însămi consider această poziție corectă, atunci ultima limită nu a fost depășită.

Tocmai a dansat Berta. Ciudat că nici uneia dintre surori, nici măcar lui Nusserl, nu le-a trecut prin cap de data asta să mă expedieze. Probabil că dansează rar, pentru că tot salonul s-a uitat, ba chiar și sora Minna s-a oprit pentru câteva clipe din croșetatul hăinuței pentru bebeluș și a râs cu ochii ei rotunzi, negri, plini de bunătate, care împrăștia liniște în jurul ei. Ce ar fi să mă duc la Berta și s-o zgâlțâi până când s-ar opri din dansat? Poate mi-ar zgâria ochii. Probabil că așa se simțea fericită sau cel puțin era în pielea ei un soi de unealtă plină de bunăvoință. Dar cine se ascundea în ea? Cine a împins-o să își ridice rochia în dungi primită aici peste genunchii ei goi și osoși și să își scuture șuvițele spălăcite în așa fel încât ochii decolorați să-și

schimbe expresia fără încetare? Cine i-a dat ritmul după care pășește pe dalele gri înainte și înapoi? Și vocea înaltă, care seamănă cu cea a unui rapsod, și care se prăvale din gura fără dinți atât de ciudat, încât cineva s-ar putea aștepta în fiecare clipă să descopere un animal mic și albicios? Dar acest animal rămâne ascuns, ea cântă numai ascuțit și aiurea pentru cine știe cine, care poate se află nevăzut printre noi. Dar dacă există printre noi lucruri care într-adevăr sunt invizibile, și cred că sunt asemenea chestii care se află permanent între noi, atunci ceea ce am făcut este, din punctul de vedere al unei judecăți sănătoase, absolut fals. Ce rost are să îți întrerupi viața atunci când undeva va exista întotdeauna o continuare? Dar, pentru numele lui Dumnezeu, poate că am trecut deja limita și nu mai sunt de mult un simplu oaspete, ci fac parte dintre toate celelalte, care se uită la mine ca la o străină și mă privesc pline de suspiciune?... Ce s-a întâmplat? Nimic altceva decât că o biată nebună a început să cânte dinlăuntru ei: „A e i o u, ce-o să se aleagă de mine mâine? Mai întâi am fost pământ, mai apoi piatră, apoi un copac și o floare... Apoi am fost o fereastră deschisă, o fereastră mare și minunată. A e i o u, se poate veni către mine din toate părțile, și eram mai mult decât o pădure foșnitoare... Dar s-au lovit de mine, fereastra, cu aripilor lor grele, negre. Aeiou, pământ, piatră și copac, și nimeni nu înțelege cuvântul de sub aripile mute...”.

În afară de asta nu s-a întâmplat nimic. Toate rād în gura mare, și sora Minna cară în ea, zâmbitoare, un copil. Oare de ce a atacat chiar Regina? Nu cred că a făcut-o din pură amărăciune, și nici pentru a-și arăta puterea. Ceva din bătrâna cocoșată s-a aprins ca o spaimă prea bine cunoscută, atunci când a atacat-o pe dansatoare pe la ceafă cu ciorapii albaștri, pe care tocmai și-i pregătea: „Termină odată, drac împelițat!”, a spus ea răutăcioasă și nici că-i păsa atunci când sora Minna a amenințat-o cu cămașa de forță. Spaima ei era alta, spaima ei era poate asemănătoare

Respect pentru oamenii și cărți.

cu spaima mea. Da, cu siguranță, nu mai sunt aici un simplu oaspete, și cine știe cât timp surorile îmi vor mai spune „dumneavoastră” și „domnișoară”.

Tocmai avea loc vizita. Medicul primar m-a întrebat ce scriu, dar nu s-a mai ocupat mai departe de asta, probabil se gândea că întrebarea lui ar putea să mă sperie de-a binelea. Și acum îmi mai tremură genunchii pe care a trebuit să-i apăs tare unul de altul, ca să pot măcar rămâne așezată. Dar nu era el. Era un altul, și numai părul cărunt produsese penibila confuzie. Și atunci medicul primar aproape că mă prezentă, spunând: „Priviți, colega, este primul caz din cariera mea când cineva ajunge la noi din proprie inițiativă. Bineînțeles că domnișoara nu ar trebui de fapt să fie aici, dar o primărie mică nu poate să-i ofere un tratament într-un sanatoriu cu o cură de odihnă, așa că încercăm noi cu un pic de arsenic”.

...Și la acel punct expresia feței mele a arătat că vorbele lui erau mincinoase, pentru că medicul străin a zâmbit cu două înțelesuri. Chiar și sora șefă s-a uitat la mine ciudat, semăna din ce în ce mai mult cu o pasăre enervată care topăie. Numai medicul primar s-a prefăcut că nu observă nimic și, dacă nu îmi reușește să îl fac să creadă că întrebarea lui m-a înspăimântat cu adevărat, atunci o să trebuiască să fiu în următoarele zile extrem de atentă la comportamentul meu. Probabil că încă de mâine o să mă cheme în cabinetul lui „pentru o scurtă convorbire”.

Atunci a remarcat Regina că a apărut o nouă modă, și pacientele de ultimă clasă au început pur și simplu să joace dame. Surorile mi-au zâmbit totuși prietenos și Nusserl mi-a spus:

„N-o băgați în seamă, medicul primar a spus că dumneavoastră puteți să faceți tot ce vă bucură. Drăcoica aia o să se liniștească în curând”.

Dar drăcoica nu se liniștea. Coccoșa ei tot creștea, ca la pisicile enervate, și când una dintre cele care cârpeau trebuia să se ducă la ea să îi ceară foarfeca, atunci se purta

în așa fel de-ți venea să crezi că în clipa următoare o să se întâmple cine știe ce.

„Tu, fandosito, dacă nu începi imediat să te porți mai manierat, atunci întorc foaia, că nu mai suport eu mult toate astea!”, spunea sora Minna cu buzele subțiate de furie. Mă cam îndoiam! La final, din partea mea, fie, i se punea cămașa de forță. Va trebui să trec peste greață și spaimă și să îi ofer cocoșatei câteva perechi de ciorapi. Poate că îi mai scade din dușmănia ce-mi poartă.

De trei nopți n-am mai dormit deloc și sunt prea stoarsă de puteri ca să mai am chef să mă lupt cu fandosita. Păcat numai de simpatia, renăscută la Renate, care s-a topit din nou. Avea o tulburătoare capacitate să-mi zâmbească încurajator atunci când trebuia să mă duc eu să iau foarfecele de la cocoșată. Cu toate că îi este teamă de ea, ar fi vrut de fiecare dată să se ducă ea în locul meu, dar atunci mi-aș fi pierdut orice brumă de respect în fața tuturor. Ciudat cum lua parte la lupta noastră întreaga sală. Ba chiar și pacientele de clasa a doua, care de fapt formau un cerc absolut separat, numai al lor. Doamna Baumerl avea un fel de a arunca priviri batjocoritoare peste lentilele ochelarilor și doream din când în când, din toată inima, să o apuce din nou pandaliile. Se pare că nu sunt așa de molipsitoare ca și dușmănia. Câteodată mi se pare că din atâta ură aș căpăta altă formă. Spre exemplu, atunci când fandosita se uită la mine cu ochii plini de furie și îmi spune cu dispreț:

„Oare domnișoara nu-și dă prea multă osteneală?”.

Atunci am înțeles că surorilor le era suficientă o expresie din asta în doi peri ca să-ți tragă cămașa de forță pe tine. Poate că, dacă aș mai fi rezistat câteva zile, Regina s-ar fi dat definitiv pe brazdă, dacă aș fi putut în sfârșit să dorm noaptea... Lângă mine se afla un scaun de făcut nevoile. La fiecare sfert de oră, dacă nu și mai des, cineva se lovea de gratiile de la patul meu, ochi holbați se zgâiau la mine, se murmurau vorbe de neînțeles și, printre ele, din când în când se mai auzea o scuză. Strângeam cât puteam din dinți și îmi puneam și cea de-a doua pernă deasupra capului, chiar dacă atunci când venea sora de gardă trebuia

din nou, așa cum scria la carte, să mi-o pun sub cap. Nu putea să mă sufere. În prima noapte și-a dat chiar silință pentru mine și se vedea pe ea că îi părea rău de mine. Dar voia să afle atâtea lucruri. Am avut oare o iubire nefericită?...

„Întotdeauna e așa ceva la mijloc?”, am întrebat-o cu un dispreț exagerat, deși tocmai așa ceva nu ar fi trebuit să fac.

„Atunci de ce ați vrut să vă împușcați?”, a întrebat ea ușor stânjenită, și atunci când i-am răspuns râzând:

„Dar, scumpă soră, am luat numai niște prafuri”, s-a repezit afară din salon profund jignită. Îmi pare rău. Are o față frumoasă, bine conturată și la început mi-a vrut cu siguranță binele. Dacă n-ar fi fost blestematele alea de întrebări! Dacă măcar aș fi știut că domnul medic primar s-ar fi putut ascunde în spatele chestiei! Dar nu-i același lucru, de fapt ar fi putut să mă întrebe chiar el lucrurile astea și, dacă n-o face, atunci încep să apară anume bănuieli. Probabil s-a gândit că așa, de la femeie la femeie, o să meargă mai ușor. Sigur că, dacă ar ști despre cine e vorba, ar fi procedat cu mai multă discreție. Numai să nu mă gândesc, nu trebuie să mă gândesc la asta! Mai bine la Maioreasă, mai bine la Hansi și la toate, toate care sunt aici și suferă, suferă. Nu, nu o să cad pradă urii, o să pot să ajung să o iubesc pe fandosită, și pe Baumerl, și pe sora de noapte, și fața surorii Minna atunci când, scoțând scânteii de furie, încheie o cămașă de forță. Oare ce se va întâmpla cu copilul din pânțele ei, dacă ea are această expresie întipărită pe față? Ar trebui interzis femeilor gravide să facă de serviciu într-o casă de nebuni. Ce se va alege de o ființă care este supusă permanent acestor radiații de ură și mizerie? Dacă aș putea pur și simplu să mă gândesc la maioreasă.... Oră după oră, ca un ceasornic, strigă din patul ei cu putere:

„Blestemată să fii, Austria! Blestemat să fie țarul Rusiei! De trei ori blestemată și luată de naiba să fie întreaga lume. Mi-a ucis bărbatul, frumosul și mândrul meu bărbat. Blestemat! Blestemat! Blestemat! Să se ducă la

dracu' tot ce mai este încă în viață!”. Avea ochi strălucitori ca niște cărbuni aprinși, părul ei alb, încâlcit sta ridicat către munte și mâinile aveau niște gheare prelungite ca de pasăre. Și așa se întâmpla mereu, oră de oră, și chiar sforăitul cântăreței cu barba deasă, care de obicei umple toată sala, se ofilește ca o răsufare în fața acestei năvale. Câteodată aștept aproape ca pe o izbăvire ca, măcar pentru câteva minute, să nu mai aud cel puțin gemetele lui Hansi. Hansi are douăzeci de ani și stă aici deja de un an întreg și este hrănită la fiecare trei zile printr-un cauciuc prin nări, pentru că se pare că și-a propus să se stingă prin înfometare. Nu mai e decât un schelet, dar cândva trebuie să fi fost de o frumusețe perfectă. Părul ei de un negru lucios îi cade din pat până la podea. Atunci când mama ei vine la ea, după-amiaza, îi ridică părul ca pe o comoară sfântă. Chiar și Maioreasa se mai oprește din blestemele ei câteodată, mai înainte să vină la ea fiul. Surorile devin neajutate ca niște oi în fața acestei mame, și chiar și Friedel, care veșnic cântă, se scuză de fiecare dată. La fiecare două zile vine soțul lui Hansi. Este un ofițer cu grad superior, ca și fiul Maioresei, și, atunci când întâmplător se întâlnesc, roșesc amândoi din cauza jenei și rușinii. Aici se adună munți de suferință, dar vârful e în fiecare din cei care vin zilnic și pleacă din nou disperați de aici. Pe aceștia nu poți să-i privești în față, pur și simplu nu suportă așa ceva. Este o nerușinare să fii de față într-o asemenea situație, și totuși mă întind în pat câteva ore, când este vremea vizitelor, ca să pot rămâne în dormitor în acest timp. Așa am ajuns să știu, de fapt, totul pe de rost. Spatele subțire, cocoșat al bătrânei doamne, atunci când ridică de la podea părul, umerii lați, neajutorați ai bărbatului ei, care acoperă cât mai mult din trandafirii sau lalelele pe care le pune de fiecare dată pe marginea patului cât mai aproape de obrazul soției sale. Ah, ca și cum ei ar fi putut, de fiecare dată, să aștepte ceva de la acest obraz! Cel mai mic semn al unei recunoașteri, poate numai un surâs sau o schimbare de ton în tânguirea ei. Dar nu se întâmplă și nu se schimbă nimic. Încet și ascuțit se înalță veșnic, în aerul sălii, același ton în intervale care aproape că

CINCI POVEȘTI DE DRAGOSTE DIN AUSTRIA

puteau fi calculate, puteai să-ți închipui că s-a pierdut prin salon o pisică tânără care își ascute ghearele. Oare de câte ori fusese sfâșiat pieptul acestei mame? Fața nu i-am văzut-o și nu aș vrea s-o văd vreodată. Spatele ei și ridicarea ostentivă a mâinii, care pentru câteva secunde se așeza tremurând peste fruntea celei care se tânguia, spuneau mai mult decât orice cuvinte. Câteodată, înainte de a părăsi sala, se întorcea către patul maioresei. Două mame, două bătrâne doamne din înalta societate, două dureri fără sfârșit. Transparent și subtil era aerul în jurul celor două și de multe ori tocmai atunci apărea fiul. O saluta pe mama lui Hansi aproape ca pe o sfântă, dar în afară de ea nu saluta pe nimeni. Din câțiva pași mari ajungea la patul mamei lui și îi săruta mâna. Dar mâna aceasta nu mai era nicidecum o gheară de pasăre, era cea mai elegantă și reținută mână din câte-și poate închipui cineva. Mereu cineva puneva văluri în jurul celor două și, de fapt, nu mai puteai bănuși decât cu ochii închiși ce se întâmpla cu adevărat în fața ta. Căci nu aceasta era realitatea, că fiul ar deschide de fiecare dată un ziar și ar citi din el, nici cele câteva fraze pe care și le spuneau unul altuia în franceză, nici clinchetul gratiilor de la pat, atunci când o mișcare era mai puternică sau mai pripită. Nu, toate acestea se întâmplau numai pe dinafară, ceva ca o nevăzută spargere a unei sticle peste ceva nesfârșit de prețios. Înlăuntru există încântarea unuia față de altul. O știu, o presimt, atunci când stau cu ochii închiși în patul meu. Aici mai există schimbări care nu se compară cu nici o minune. Nu mai era vorba de nici o ființă nebună, de nici o ființă care face gălăgie și blestemă, nici cea mai mică urmă de ură nu mai trăia în acele ore în bătrâna aristocrată. În prezența fiului, mama pășea pe deasupra mării proprii nebunii, precum Isus peste ape. Și el o credea. Nu se temea nici o clipă ca ar putea să își piardă cândva stăpânirea. Și nu și-o pierdea. Nu și-o pierdea niciodată mai înainte ca ultima ușă a spitalului de nebuni să se fi închis în spatele fiului ei, dar mai apoi era cumplit. Era ca și cum ar fi vrut să se răzbune pe tot iadul, care pentru o oră fusese alungat de pe proprietatea ei. Dar așa ceva nu se poate spune în cuvinte, e

chiar mai rău decât imaginea crucificării. Oare după săptămânile petrecute aici voi mai avea puterea sau curajul să zâmbesc? Ah, s-ar putea, și încă foarte mult? Poate că, de fapt, abia în asemenea locuri înveți cu adevărat ce este râsul, ca să nu se piardă cu totul. Tocmai a trecut arătania pe lângă mine și mi-a șoptit cum m-ar face ea praf și pulbere. I-am zâmbit. Dar mi-e teamă. Poate încerc încă o dată să ajung la masa învățătoarelor? Acolo se desfășoară totul atât de manierat, încât te întrebi de multe ori, fără să vrei, de ce se află ele în locul ăsta. Dar n-o să-mi fie ușor, ca pacientă de clasa a treia și ca una fără studii, să ajung în acest cerc al celor zece mii de sus. Atunci când trec pe lângă ele, așa, pur și simplu, mă privesc toate atât de absente, doar specialistă în Goethe, cea grasă, care doarme cu mine în același salon, îmi mai aruncă un mic zâmbet câteodată. Oare ar trebui s-o rog să-mi împrumute *Wilhelm Meister*? Dar o să mă întrebe la sfârșit despre carte, și eu nu am cu adevărat intenția s-o citesc.

Am decăzut, am decăzut de tot. Două au început, în clipa în care am sosit, să vorbească italienește. Baumerl a făcut aluzie, fără să se arate deloc emoționată, la faptul că acele paciente care sunt acolo pe banii primăriei ar avea de fapt îndatorirea morală să lucreze ceva. Avea o privire atât de inteligentă și serioasă când spunea asta, că eram cât pe ce s-o întreb: „Dar de ce, la urma urmelor, nu mă puteți suferi?”. Atunci, din fericire, a apărut cerșetoarea de coroane cu spini, cea roșcată, față de care Baumerl se purta ca o adevărată mamă, imediat și-a dat jos de pe ea taiorul și i l-a așezat drept sprijin sub cap. I-a pus și ceva între dinți, ca să nu își poată mușca limba. Nu, îi doresc lui Baumerl să nu mai aibă nici un atac, chiar dacă se mai uită încă așa de batjocoritor și disprețuitor la mine. Mai ales că acum înțeleg totul mult mai bine și nu mă voi mai așeza niciodată la masa învățătoarelor. Cât de penibil le-a fost tuturor atunci când micuța von Rauschbach, cea cu ochii negri și şuvițele de păr albe ca zăpada, s-a întors dintr-o dată spre mine și m-a întrebat dacă am văzut caii zburând. M-a întrebat asta în mijlocul unei discuții despre literatura

franceză și eu am fost destul de neîndemânatică să-i spun că da. Păcat că omul, când e surprins, își pierde cumpătul. Trebuia să înțeleg că mie nu-mi este permis să am vreuna din viziunile ei. Dacă aș fi râs tare și aș fi spus: „Nu mai îmi istorisiți nebunii din astea”, nu mi-ar fi luat-o nimeni în nume de rău. Dar acest „da” blând și rușinat, care i-a smuls micuței von Rauschbach un râset de încântare, nu mi-a fost iertat de nici una din celelalte. Mai simt încă toate privirile ațintite spre mine, furioase și în același timp neputincioase. Nimeni nu a scos un cuvânt de dojană, probabil că știau din experiență că în apropierea cailor zburători cuvintele obișnuite nu sunt de ajuns, și de altele cu siguranță nu mai vor avea nevoie... „Eram în Napoli și domnul consilier de stat voia să mă ceară în căsătorie, știți, așa, între palmieri și magnolii, lângă marea albastră, era un bărbat cu gust și educat, a citat despre «vechea neliniște a mării» și eu tocmai voiam să-l fac atent că nu suntem în Capri și că nu există în jur nici un smochin care să ne înaripeze, dar, nu-i așa, nu acesta este lucrul hotărâtor, se referea cu siguranță la valurile mării și la cele ale Iubirii, dar tocmai atunci au apărut acei cai zburători cu coamele lor aurii. Unii afirmă că ar fi avut potcoave de argint, dar eu nu aș fi atât de sigură de asta. Ce părere aveți în privința asta? Îmi vine să râd când mă gândesc că un om educat, cu o așa o poziție, se poate împiedica de niște cai zburători cu coame de aur. Nu-i de tot râsul? Am să public odată un volum care o să fie legat în păr de cal aurit. Asta-i o idee strălucită, nu-i așa? Fiți atente, atunci când o să mergeți odată la Napoli...”

Nu știu ce s-ar fi întâmplat mai departe, pentru că admiratoarea lui Goethe m-a luat chiar atunci cu ea, fără nici o urmă de zâmbet pe față, și m-a condus în salonul de dormit, unde mi-a pus sub pernă o carte. „Așezați-vă undeva singură cu asta”, a spus ea, și asta era foarte clar.

Din nefericire, sora Marianne astăzi este de zi și își arată cât se poate de clar antipatia față de mine, așa că doamna Lanzinger nu mai îndrăznește să mă invite zâmbind lângă ea. Altfel o făcea din când în când, atunci când vedea că, de fapt, nu-mi găsesc locul pe nicăieri. Are mereu la ea

o imagine a unui castel și a unor palmieri, și atunci când o admiri, devine la fel de încrezătoare ca și un copil. Soțul ei trăia în clipa aceea cu o altă femeie și de aceea ea trebuia, cu toate că era căsătorită și avea o fiică deja măricică, să facă slujba asta. O făcea cu o bunăvoință și o bună dispoziție care nu o obligau niciodată să ia cine știe ce măsuri violente. Eu cred că asta se datorează acelui loc din fotografie de care este legată cu devotament. Sigur că stă deseori ore întregi în acel castel cu terasă și habar nu are ce se petrece cu adevărat în jurul ei. Câteodată îmi povestește cu voce joasă despre tânărul ei prieten, pentru care deocamdată nu are decât „sentimente materne”. Cu toate astea, poate din când în când să se exprime într-un fel foarte plăcut, de îți vine să o iei în brațe. Sigur că, dintre toate, sora Marianne este cea mai inteligentă și cea mai curată la suflet, și aș fi foarte fericită dacă m-ar putea suferi, dar, Dumnezeu știe de ce, exact asta nu poate. Firește că încerc să îi intru în voie, dar nu-mi reușește. Acum, spre exemplu, a aruncat o privire în direcția Crucificatei care nu avea nimic dintr-o privire de soră medicală. Ceva greu de descris și mult curaj erau ascunse în ea. Dar faptul că Agnes o lasă să treacă pe lângă ea fără să o bage în seamă? Nicio soră medicală și cu atât mai puțin vreun medic nu se apropie de ea fără ca Agnes să se holbeze și să urle la ei, ca o fiară:

„Lăsați-mă să mor, lăsați-mă, vreau, pentru numele lui Dumnezeu, să mor!! Din voia patimilor Domnului Isus Cristos, omorâți-mă!”. Întregul ei trup se răsucea, și cum ar mai fi vrut mâinile ei să se ridice și să se frângă și nu puteau, pentru că trebuiau să se agațe de pereți, nu, să le încingă ca niște gheare, și cu siguranță se gândește câteodată că poate o clipă o să fie ascultată, atunci când măcar o dată o să-și poată frânge mâinile de-adevăratelea, și atunci își înfrânge frica ei sălbatică de cădere, își retrage ghearele de pe perete și se prăbușește asemenea unei fiare. Abia la podea, când nu mai există nici o adâncime sub ea în care să poată să se cufunde, renunță la frângerea spasmodică a mâinilor. Bat asemenea unor aripi, le scoate de sub ea asemenea unor arme, ca niște frânghii le întinde către picioa-